

Beschadiging manebard door schuren van de askop

Speling op de lantaarn

Aangrijping tussen vangwiel en lantaarn.

Door het draaien en de keuveling van de molenas zal deze zich langzaam in de pennesteen boren. Dit proces verloopt heel geleidelijk.

Het gevolg is dat de askop tegen het voorkeuvelens zal draaien en schade zal veroorzaken aan het manebard en het voorkeuvelens. Ook de kammen van het vangwiel/voorwiel zullen dieper in de staven van de bonkelaar grijpen. (dieper dan de vooropgestelde steekcirkel*).

WAT DOEN?

Regelmatige controle

- de inlooptepte van de kammen (vangwiel) in de staven (lantaarn/bonkelaar) controleren
- de speling controleren door aan de bonkelaar te wrikken
- controleren of de speling tussen de askop en het voorkeuvelens nog voldoende is

Regeling van de ijzerbalk (koningspil of lantaarns)

- voorwaarde: dit is enkel van toepassing als de askop nog niet tegen het voorkeuvelens schuurt én er geen nadelige gevolgen zijn voor de uitlijning van de koningspil
- als de speling tussen de kammen en staven te gering wordt, moet de ijzerbalk licht naar achter verplaatst worden met de stelspieën. De poortstok(ken) moet(en) ook aangepast worden
- herstel indien nodig het manebard

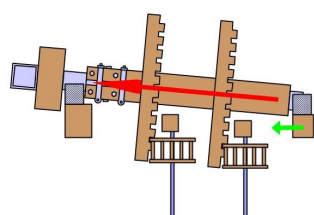
Regeling van de pennebalk

- als de askop het voorkeuvelens dreigt te raken en/of de velg de schijf raakt, moet de pennebalk naar voor getrokken worden
- er wordt een takel tussen de ijzerbalk en de pennebalk op spanning gebracht langsheen de daklijsten. Dit gebeurt afwisselend (trapsgewijs) maar kan ook tegelijkertijd (met twee takels - één aan elke zijde van de molenas) gebeuren. Opgelet: de stelspieën aan de takelzijde dienen vooraf te worden weggenomen
- met papertape een markering aanbrengen om de "winst" te monitoren en om evenwijdig aan te trekken (links en rechts gelijkmatig)
- zorg ervoor dat de molenas en de pennesteen gecentreerd blijven
- bij afwisselend takelen wordt de pennebalk telkens ongeveer 2 cm aangetrokken totdat de molenas voldoende is opgelijnd
- vervolgens alle spieën opnieuw licht aanslaan en borgen (met bezethouten)
- als de pennebalk naar voor getrokken is, moet de ijzerbalk van de koningspil (inclusief de koningspil zelf) en de poortstok ook aangepast worden, in overeenstemming met de steekcirkel (zie hierboven)
- ook de werking van de vang en de keervang controleren; door het oplijnen zal die een andere positie innemen

(* Steekcirkel: denkbeeldige cirkel van de opeenvolgende raak- of contactpunten van de kammen met de staven.

Beschadiging maneberd door schuren van de askop

Uit te voeren werk

Lantaarn en vangwiel

WANNEER / HOE VAAK?

Elke keer bij het smeren van de hals en de pen van de molenas: controleren van het ingrijpen van de kammen en/of de staven bij de overbrengingen (wielen - lantaarns) in elkaar.

Elke keer bij controle van de wiggen van de assekop: nagaan of er voldoende afstand is tussen de assekop en het maneberd.

WELKE ELEMENTEN?

- bovenbonkelaar / steenlantaarn
- vangwiel / voorwiel
- assekop / voorkeuvelens
- ijzerbalk
- pennebalk
- poortstok (dwang)

WIE?

- controle: molenaar
- oplijning: molenaar of molenbouwer

WAT VERMIJDEN? WAAROP LETTEN?

Vermijd!

- schuren van de askop tegen het voorkeuvelens / maneberd
- contact tussen de velg van het wiel en de schijf van de lantaarn, in dat geval is het noodzakelijk om de molen buiten werking te stellen en de oplijning uit te voeren

Let op!

- evenwijdig oplijnen, gelijkmatig en gecentreerd
- werking van de vang en de keervang steeds controleren na voltooiing van de oplijning
- borgen van de stelspieën
- geen opspieing uitvoeren tussen de pennebalk en de korte spruit. Reden: de verbindingen van de korte spruit zijn hier niet voor gemaakt

MEER INFO:

Verwante onderhoudsfiches

- *onderhoud kammen en staven*
- *aanpassen van spieën en wiggen*